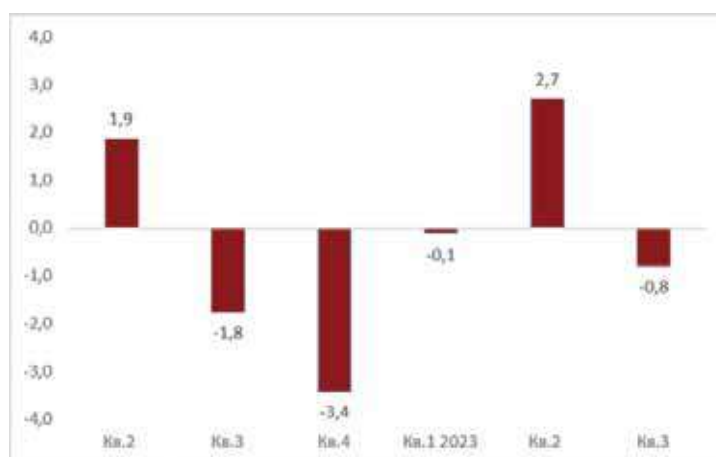

Македонија 2025: Што покажуваат податоците од третиот квартал на годинава?

Производна страна:

Индустриско производство: Индустриското производство во третиот квартал од 2023 година опадна на 0,8 %, спротивно на претходниот квартал кога имаше зголемување. Главното негативно влијание доаѓа од секторите како тутунската индустрија, снабдувањето со електрична енергија и вода, прехранбената индустрија и производството на електрична опрема. Металната и фармацевтската индустрија имаат позитивни резултати. Оваа појава е во согласност со индустриските трендови во европските земји, особено во контекстот на рецесијата во некои европски економии, вклучувајќи ја и Германија, како и со глобалните предизвици. Податоците покажуваат дека секторот индустрија ќе има негативен придонес во растот на БДП во третиот квартал од 2023 година.

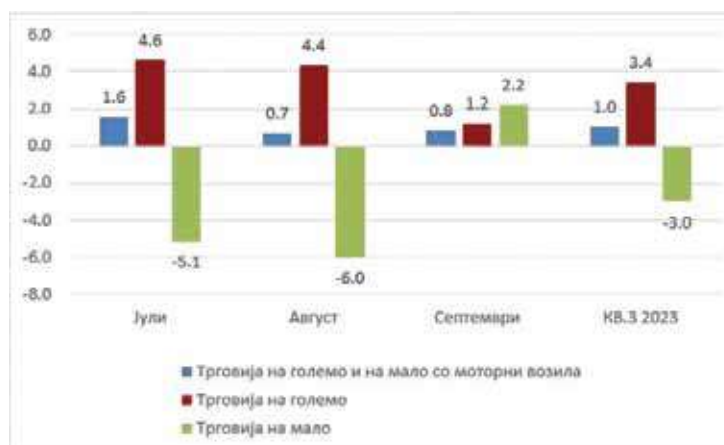
Графикон број 1: Индустриско производство, годишни стапки на промен

Извор: Државен завод за статистика

Графикон број 2: Трговија, годишни стапки на промена

Трговија: Во третиот квартал на 2023 година, трговијата на мало опаѓа на -3 %, предизвикувајќи загриженост меѓу македонските потрошувачи. Трговијата на големо покажува умерен раст од 3,4 %, што е забрзување во споредба со претходниот квартал. Продажбата на моторни возила расте малку, но сепак останува значително помала во споредба со периодот пред здравствената криза во 2019 година. Овие трговски податоци укажуваат дека секторот може да придонесе малку кон растот на БДП, но со намален придонес во споредба со претходниот квартал.

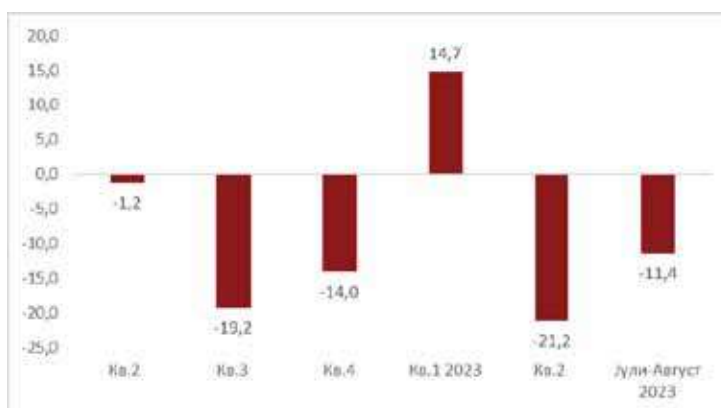

Извор: Државен завод за статистика

Градежништво: Извршените градежни работи во периодот јули – август 2023 година забележаа реален пад на 11,4 % во однос на истиот период од претходната година, што упатува на заклучок дека македонскиот градежен сектор не успева да навлезе во зона на позитивни стапки на раст. Ваквите движења се должат на високиот пад кај двете компоненти (високоградба -11,6 % и нискоградба -11,2 %). Од друга страна, податоците за извршувањето на буџетот во третиот квартал од 2023 година укажуваат дека состојбата со капиталните расходи се подобрува. Имено, капиталните расходи во третиот квартал од 2023 година забележуваат раст од 38 % во однос на истиот период од минатата година. Изградбата на автопатите од Коридорот 8 и од Коридорот 10 (договор потпишан со Американско-турскиот конзорциум Бектел и Енка) се очекува во 2024 година да придонесе за позитивни движења во градежниот сектор. Ваквите податоци укажуваат дека градежништвото ќе има негативен придонес кон растот на БДП во третиот квартал од 2023 година.

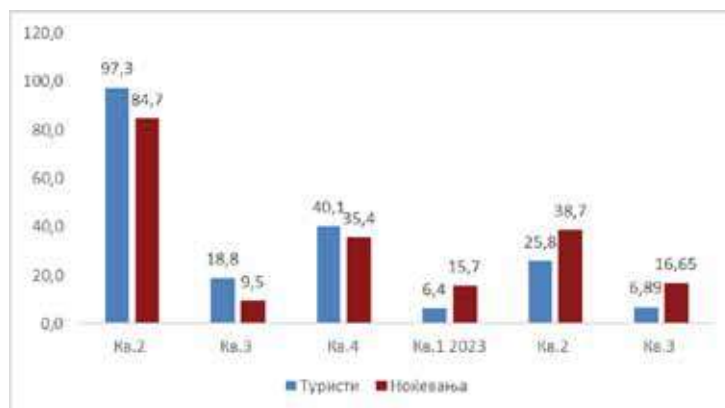
Графикон број 3: Извршени градежни работи, годишни стапки на промена

Извор: Државен завод за статистика

Туризам: Туризмот го достигна нивото од пред ковид кризата. Како што може да се забележи од графиконот број 4, растот кај туризмот во третиот квартал од 2023 година забавува. Така, бројот на туристи забележа раст на 7 %, додека повисок е растот кај бројот на ноќевања (16,7 %). Споредбата со преткризното ниво (пред воената и здравствена светска криза) упатува дека во анализираниот период се достигнати 97 % од ноќевањата и 100 % бројот на туристи во кв. 3 од 2023 споредено со кв. 3 од 2019 година). Имајќи ги предвид сите овие податоци, се очекува овој сектор да има позитивен придонес во растот на БДП за кв. 3 од 2023 година.

Графикон број 4: Основни податоци за туризам, годишни стапки на промена

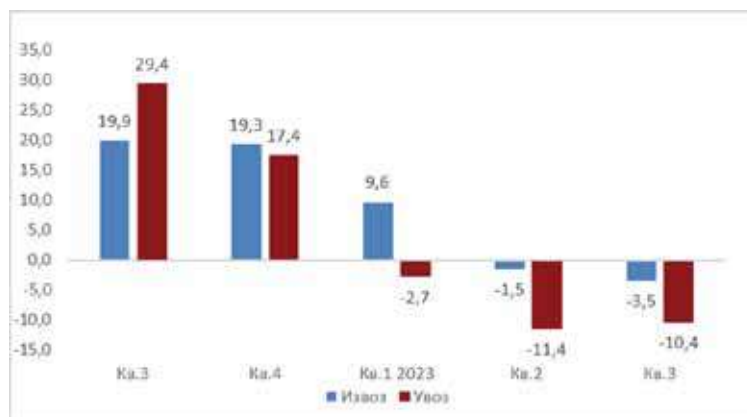

Извор: Државен завод за статистика

Расходна страна:

Надворешно-трговска размена: Извозот на стоки во третиот квартал на 2023 година има номинален пад на 3,5 %, а увозот на стоки опаѓа за -10,4 %. Германскиот извоз и увоз искусуваат влијание од падот на БДП и движењата на светските берзи. Падот во извозот е главно предизвикан од намалувањето во извозот на тутун, сировини, минерални горива и хемиски производи. Споредено, увозот го забавува растот поради намален увоз на електрична енергија, нафта, обоени метали и сировини, што претставува знак за подолго намалување на растот во индустриското производство. Имајќи го предвид поголемиот пад на увозот од падот на извозот (како и поголемиот количински пад на увозот), очекуваме придонесот на нето-извозот да биде позитивен за кв. 3 од 2023 година.

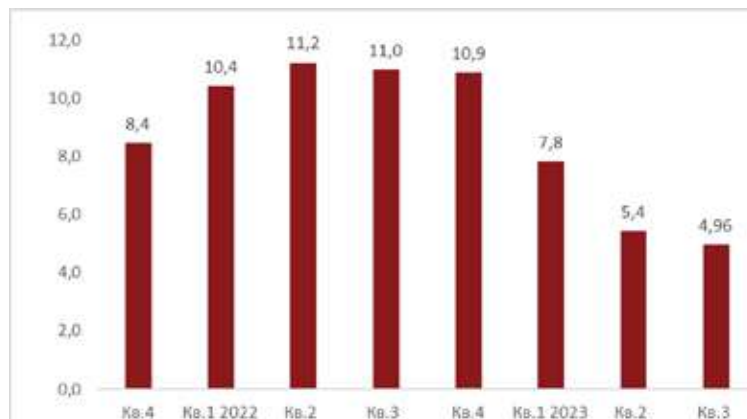
Графикон број 5: Надворешно-трговска размена, годишни стапки на промена

Извор: Државен завод за статистика

Лична потрошувачка: Графиконот број 6 ги прикажува трендовите во кредитната активност на банкарскиот сектор во Република Македонија до третиот квартал од 2023 година. Смалениот номинален раст на кредитирање во приватниот сектор продолжува, со раст од 4,9 % на годишна основа, што е најнискиот раст во последните 8 квартали. Мерките на Народната банка за забавување на кредитниот раст имаат умерен ефект.

Графикон број 6: Кредитирање на приватен сектор, годишни стапки на промена

Извор: Народна Банка на Република Северна Македонија

Депозитите на граѓаните забележуваат солиден раст. Анализата на буџетските приходи покажува раст од 3,6 %, додека трошоците за живот пораснале за 7,7 % во третиот квартал од 2023 година. Падот од 3,7 % во приходите по основ на бруто ДДВ упатува на забавена потрошувачка. Оваа анализа означува неутрален придонес на личната потрошувачка во БДП за третиот квартал од 2023 година.

Бруто-инвестиции: Податоците за бруто-инвестициите во третиот квартал од 2023 година покажуваат позитивни трендови. Долгорочните кредити на претпријатијата и капиталните инвестиции во државниот буџет растат за 4,5 %. Сепак, увозот на машини и на транспортни уреди, особено од Германија, забавува. Ваквите податоци упатуваат на мал позитивен придонес на бруто-инвестициите во БДП.

Предлог-буџет за 2024 година – предизвик за периодот што следува

Предлог-буџетот на Министерството за финансии предвидува пораст на буџетските приходи за 2024 година од 10 %, со раст на расходите од 5,8 %, и намален буџетски дефицит од 21 %. Проекциите на приходите се оптимистични, со очекувано намалување на инфлацијата во 2024 година. Буџетот не предвидува пораст на капиталните расходи, што може да влијае на јавната инвестициска активност и на растот на БДП. Линеарниот пораст на платите и високиот раст на пензиите се видени како поттик за потрошувачката и позитивен придонес во растот на БДП.